

ODOTUKSISSA MALTILLISTA KASVUA

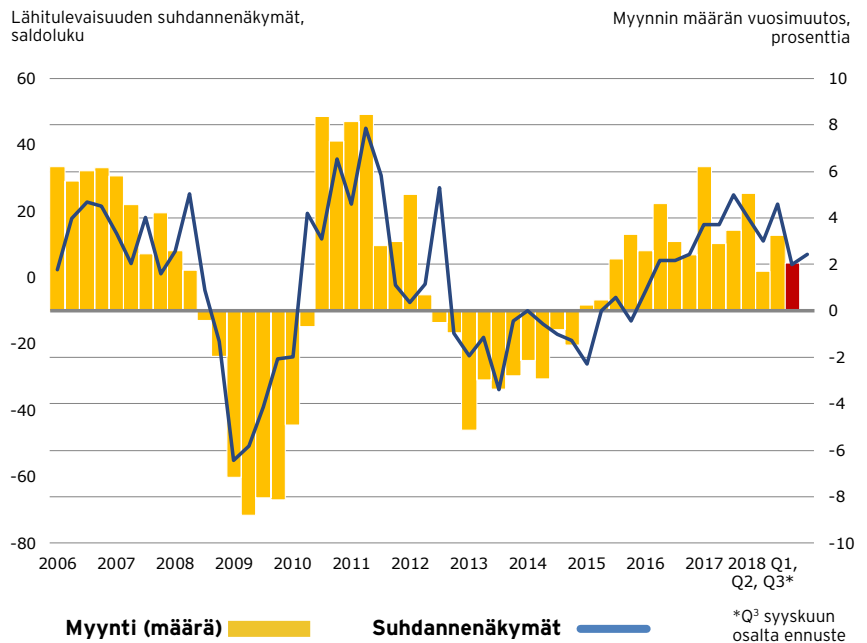
KULUVA VUOSI

MAJOITUS- JA RAVINTOLA-ALAN yritysten myynnin määrä kasvoi kuluvan vuoden tammi-syyskuussa 2,3 prosenttia. Syksyn suhdannetiedustelun mukaan alan yritysten suhdannetilanne on jatkunut hieman keskimääräistä valoisampana alkusyksyn aikana. Odotukset lähitulevaisuuden kehityksestä ovat vakaan myönteiset. Toimialan liikevaihdon ennustetaan kasvavan kuluvana vuonna vajaat 5 prosenttia. Ennätysuuret veronpaukut ja yritysten hyvä taloudellinen tilanne näkyvät pikkujoulumyynnin hyvänä onnistumisena.

Majoitus- ja ravintola-alan yritysten ongelmana on kuitenkin heikko kannattavuus, joka on jatkunut viimeisen kymmenen vuoden ajan. Yritykset ovat tehneet voittoa keskimäärin 1-3 prosenttiyksikköä liikevaihdosta. Ennakkotietojen mukaan vuoden 2017 kannattavuus oli keskimäärin paremmalla tasolla ja arvion mukaan vuoden 2018 kannattavuusluvut ylittänevät suunnitteen edellisvuoden tasolle.

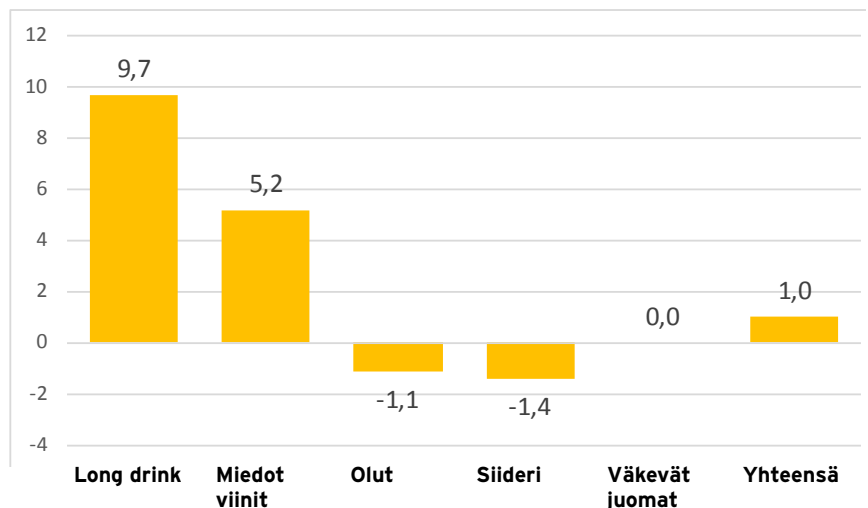
Ennusteiden mukaan **SUOMEN TALOUS** (BKT:n määrä) kasvaa noin 2,8 prosenttia kuluvana vuonna. Kasvulla on ollut laajempi pohja, kun kasvun painopiste siirtyi yksityisestä kulutuksesta viennin ja investointien puolelle. Kuluttajien luottamus omaan ja Suomen talouteen oli helmikuussa kaikkien aikojen ennätystasolla, mutta sen jälkeen luottamusindikaattori on laskenut. Pitkällä aikavälillä indikaattori oli marraskuussa edelleen kohtalaisen hyvällä tasolla, mutta kuluttajien luottamus oli kuitenkin varovaisempi kuin kahteen vuoteen.

Yritysten kasvuodotukset edelleen maltilliset

Anniskelumyynti kasvoi hieman

Anniskeluravintoloiden myynnin (100 % alkoholia litroina) vuosimuutos tammi-elokuussa 2018, %

Myyntin määrän muutos tammi-syyskuu 2018

Matkailu- ja ravintola-ala yhteensä	+ 2,3 %
Anniskelumyynti (100 % alkoholia litroina, tammi-elokuu)	+ 1,0 %
Pikaruokaravintolat	+ 8,7 %
Liikenneasemaravintolat	+ 3,8 %
Henkilöstöravintolat	+ 0,8 %
Hotellit (tammi-lokakuu)	+ 0,9 %

Hotelliöypymiset tammi-lokakuu 2018

Yhteensä	+ 1,1 %
Kotimaiset	+ 1,5 %
Ulkomaiset	+ 0,3 %
EU-maat	- 0,5 %
Ruotsi	- 6,3 %
Saksa	- 2,1 %
Kiina	+ 2,7 %
Venäjä	- 1,8 %
Yhdysvallat	+ 4,4 %

Kustannukset

Elintarvikkeiden tukkuhinnat muutos 9/2017–9/2018	+ 3,1 %
Alkoholijuomien tukkuhinnat muutos 10/2017–10/2018	+ 6,3 %
Työvoimakustannukset vuosi 2018, ennuste	+ 0,8 %

- **Anniskeluravintolat:** Alkoholijuomaveron nousu vuoden 2018 alussa näkyi anniskelumyynnin laskuna kesän alkuun saakka. Lämmin kesä ja viinapohjaisten long drink -juomien myynnin laajeneminen elintarvikekauppoihin lisäsi erityisesti vähittäismyyntiä. Kulutustottumusten muutosten myötä long drink -juomien suosio kasvoi myös anniskeluravintoloissa. Terrassiravintoloille suosioliset kelit vaikuttivat siihen, että anniskelumyynti kääntyi kesän aikana niukasti kasvuun. Anniskelumyynti (100 % alkoholi litroina) kasvoi tammi-elokuussa prosentin edellisvuodesta. Anniskeluravintoloiden ruokamyynnin kehityslukuja ei ole saatavissa kuluvalta vuodelta, sillä Valvira ei valitettavasti enää tilastoi ruokamyyntiä.
- **Pikaruokaravintolat:** Myynti kasvoi vajaat yhdeksän prosenttia. Pikaruokasektorin kasvu oli edellisvuoden tavoin ravintolatoimialoista nopeinta. Toimipaikkojen määrän lisääntyminen selittää osan kasvusta. Toimipaikkaa kohden myynnin määrä kasvoi 4 prosenttia.
- **Hotellit:** Huonemyynti kasvoi tammi-lokakuussa 0,9 prosenttia. Huonemyynnin piti kasvu-uralla erityisesti kotimaisten yöpymisten määrän kasvu (+1,5 %). Yöpymisten määrän kasvu on luonnollisesti ollut huomattavasti maltillisempaa viime vuoden ennätysmäisten kasvulukujen jälkeen. Lisäksi valuuttakurssit heilahtelivat epäsuosiolliseen suuntaan Suomen matkailulle tärkeissä maissa. Vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä Venäjän rupla heikkeni 9 prosenttia ja Ruotsin kruunu 8 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan nähden.
- **Henkilöstöravintoloiden** myynti kasvoi vajaan prosentin, kun vielä vuotta aiemmin myynti väheni noin 2 prosenttia. Myönteiseen kehitykseen saattoi vaikuttaa kulutuskäyttäytymisen muutos: lounaan osuus kaikesta ulkona ruokailusta oli syksyn 2018 ravintola-ruokailun trenditutkimuksen mukaan kasvanut selvästi.
- **Liikenneasemien** kauppamyynti (pl. polttoaineet) kasvoi 1,6 prosenttia. Liikenneasemien ravintolamyynti nousi reippaasti (+3,8 %).

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Hyvän vientikysynnän lisäksi parantunut kilpailukyky ylläpitää Suomen talouskasvua, mutta vuosina 2019 ja 2020 Suomen talouden ennustetaan kasvavan hieman hitaammin kuin kuluvana vuonna. Maailmantalouden epävarmuudet, esimerkiksi lisääntynyt protektionismi, vaimentavat bruttokansantuotteen kasvua. Epävarmuuksilla on taipumus nakertaa elinkeinoelämän ja kuluttajien luottamusta. Kiihtyvä inflaatio heikentää kotitalouksien reaalitylöjä. Mikäli hyvä ulkomainen kysyntä kuitenkin jatkuu, sillä on myönteinen vaikutus yksityiseen kulutukseen ja investointeihin.

Ulkomaisten matkailijoiden suu-

rin kasvupotentiaali tulee EU-maista, Kiinasta ja Venäjältä. Valuuttakurssien kehityksellä on edelleen iso vaikutus erityisesti venäläisten matkailijoiden määrään ja heidän kulutuskäyttäytymiseensä. Kotimaan matkailu kasvaa muun muassa Viron-matkailun laantumisen ansioista, mutta matkustustaseen alijäämä (1,9 mrd. euroa vuonna 2017) pysyy edelleen merkittävänä.

Kuluttajien ostovoiman parantuminen ja ulkona syömisen suosion lisääntyminen näkyvät myönteisesti ravintoloiden myynnissä. Raaka-aineiden tukkuhintojen nousu on aiheuttanut ongelmia ravintoloiden kannattavuudelle. Tukku-

hinnat nousivat syyskuusta 2017 syyskuuhun 2018 reilut 3 prosenttia. Kuivuus on pienentänyt viljantuotantoa kuluvana vuonna, ja ensi vuonna vehnän ja reuhviljan hinnannousu siirtyy teollisuuden ostohintoihin ja edelleen ravintoloiden raaka-aineiden tukkuhintoihin.

Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus on kasvava ongelma. Matkailu- ja ravintola-alan yrityksissä lähes kolmanneksella ammattityövoiman saatavuus on myynnin kasvun este. Ongelman ratkaisemista vaikeuttaa muun muassa väestöennuste: huoltosuhde heikkenee, kun väkiluvun kasvu hidastuu ja kääntyy vuonna 2035 laskuun.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Elintarvikelaki

Hallitus on jättänyt joulukuussa eduskunnalle ehdotuksen uudeksi elintarvikelaiksi. Kun lain hyväksymisen jälkeen laaditaan uudet asetukset, selviää tarkemmin, mitä lakiuudistus ravintola-alan kannalta merkitsee. Uuden lain tavoitteena on vähentää sääntelyä ja parantaa elintarvikevalvonnan kohdentamista riskien arvioimisen perusteella. Lain avulla on tarkoitus helpottaa ravintoloiden käytännön toimintaa. Haittapuolena on, että uudessa laissa säädetyt valvontamaksut ovat nykytasoa korkeampia.

Reaaliaikatalous

EKn suuret jäsenliitot ja viranomaiset ovat käynnistäneet reaaliaikatalous-hankkeen. Tavoitteena on taloustietojen siirtäminen reaaliaikaisesti ja automaattisesti sopimuskumppaneille, kuluttajille ja viranomaisille. Tämä mahdollistaa paperisista kuiteista ja laskuista luopumisen ja keventää merkittävästi kirjanpitoa sekä viranomaisille raportointia. Kuluttajat saavat kuitit automaattisesti valitsemaansa palveluun. Samalla voidaan ottaa käyttöön fisikaalinen kassajärjestelmä. Tällä tarkoitetaan järjestelmää, jossa myyntitapahtumasta lähetetään automaattisesti tieto verottajalle. Järjestelmää voitaisiin käyttää myös alustatalouden valvontaan.

Välityspalvelut

Komissio on tehnyt asetusehdotuksen oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden edistämistä välityspalvelujen yrityskäyttäjiiä varten. Tarkoituksena on lisätä välityspalvelujen toiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä ja puuttua mahdollisiin haitallisiin kauppatapoihin. Komission tavoitteena on myös varmistaa tehokas riitojen ratkaiseminen. Majoitusyritykset vaativat myös ns. paras hinta -ehtojen kieltämistä, koska ne estävät hotelleja tarjoamasta omilla varaussivustoillaan parempaa hintaa kuin välitysalustat tarjoavat.

LISÄTIETOJA: MATKAILU- JA RAVINTOLAPALVELUT MARA RY
toimitusjohtaja Timo Lappi, puh. 040 734 5549
varatoimitusjohtaja Veli-Matti Aittoniemi, puh. 040 736 7705